

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
“ ____ ” _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050119-Təsviri incəsənət müəllimliyi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f. Plastik anatomiya

Fənn proqramı: “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 14 sentyabr 2023-cü il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (Protokol N01)

Kodu: İPFS-B00.9

Tədris ili: IV tədris ili, (2025-2026) semestr: VII

Tədris yükü cəmi: 180 saat. Auditoriya saati-60 (30 saat mühazirə, 30 saat praktik məşğələ).

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: *Baş müəllim Əsədli Adil Beytulla oğlu*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi 19, 2-ci korpus

E-mail ünvanı: Əsədli.Ə@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri

1. İnsan anatomiyası. Abdullayev, Məmmədsadiq Məmməd oğlu

2. K.Əliyev, A.Ə İsmayilov “Rəssamlar üçün anatomiya”

3. Balakışiyev, Kamil Əbdülsalam oğlu “Hərəkət üzücüləri”

İnsanın normal anatomiyası.

4. Şadlinski . Vaqif Bilas oğlu “İnsanın anatomiyası”

5. Qarayev, Məmməd Abbas oğlu “İnsanın anatomiyası”

6. T. Abbasov, Abbasov Telman : Akademik rəsmdə anatomiyanın öyrənilməsi. Elmi nəzəri məcmuə öyrənilməsi

7. Барчаи, Енё. Засл. артист, Засл. художник, венгерский художник, проф.

Анатомия для художников Москва: Эксмо, 2002

8. Рисунок уроки старых мастеров. Роберт Беверли Хейл

V. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn çərçivəsində insan fiqurunun zahiri plastikası, ölçüləri, nisbəti, arxitektionikası və hərəkətinin texnikasına; sümükləri, sümüklərin xarakterini, ölçülərini və konstruktiv quruluşunu, sümük birləşmələrini, oynaqları, əzələləri öyrənməyə; plastik anatomiya dərslərində öyrənilən bilikləri rəsmdə istifadə etməyə; insan fiqurunu naturadan, yaddaş üsulu ilə və ani mürəkkəb quruluşda düzgün işləməyə diqqət yetirilməsidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollektivlərinin nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, Laboratoriya 30 saat, **Cəmi 60 saat**

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
---	---	------	------	-------

1	Mövzu: Anatomiyanın tarixi və inkişafı. Plan: 1. Anatomiyanın inkişafının tarixinə dair məlumat. 2. Anatomiya elmində Yunan mədəniyyəti 3. Anatomiya elmində Roma və Şərq mədəniyyəti 4. Plastik incəsənətin və anatomiyanın dirçəlişi və bir-biri ilə sıx əlaqəsi. 5. Anatomiya terminləri	2	2	
2	Mövzu: Sümüklər sistemi Plan: 1. Sümüklər haqqında ümumi məlumat 2. Sümüklərin quruluşu, forması, təsnifatı (osteologiya)	2	2	
3	Mövzu: Sümüklərdə fasiləsiz və fasiləli birləşmələr Plan 1. Sümüklərin birləşmələri (artrologiya) 2. Fasiləsiz (sinartroz) birləşmələr 3. Fasiləli (sinovial) birləşmələr	2	2	
4	Mövzu: Gövdə skeletinin quruluşu Plan: 1. Onurğa və ya fəqərə sütunu (columna vertebralis) 2. Gövdə sümüklərinin birləşmələri 3. Döş qəfəsi (Qabırğalar) 4. Qabırğa fəqərələrinin döş sümüyü ilə birləşmələri	2	2	
5	Mövzu: Gövdə əzələlərinin inkişafı və topoqrafiyası Plan: 1. Gövdə əzələləri 2. Boyun əzələləri 3. Boynun səthi əzələləri	2	2	
6	Mövzu: Döş qəfəsi və qarın əzələləri Plan 1. Döş qəfəsi əzələləri 2. Döşün yuxarı ətrafla bağlı əzələləri 3. Qarın əzələləri 4. Boyun və gövdənin bədən hissələrinə olan nisbətləri	2	2	
7	Mövzu: Yuxarı ətraf sümükləri. Plan: 1. Çiyin qurşağı sümükləri 2. Azad yuxarı ətraf sümükləri 3. Əl sümükləri (Ossa manus)	2	2	
8	Mövzu: Yuxarı ətraf sümüklərinin birləşməsi və hərəkəti Plan: 1. Yuxarı ətraf sümüklərinin birləşmələri 2. Yuxarı ətraf birləşmələrində baş verən hərəkətlər 3. Azad yuxarı ətraf sümüklərinin birləşməsi 4. Yuxarı ətrafın azad hissə birləşmələrində baş verən hərəkət	2	2	
9	Mövzu: Yuxarı ətrafın əzələləri Plan: 1. Çiyin əzələləri 2. Bazu əzələləri 3. Said əzələləri 4. Əl əzələləri	2	2	
10	Mövzu: Aşağı ətraf sümükləri və birləşmələri Plan: 1. Çanaq sümüyü 2. Aşağı ətraf sümüklərinin birləşmələri 3. Aşağı azad ətraf sümükləri	2	2	
11	Mövzu: Azad aşağı ətraf sümükləri və birləşmələrində hərəkət. Plan: 1. Ayaq sümükləri (Ossa pedis) və funksiyaları 2. Azad aşağı ətraf birləşmələri 3. Azad aşağı ətraf birləşmələrində hərəkətlər	2	2	

12	Mövzu: Aşağı ətraf əzələləri. Plan: 1. Bud əzələləri. Budun ön ,iç,dal əzələləri 2. Baldır əzələləri.Baldırın ön,bayır,dal əzələləri 3. Ayaq əzələləri.Ayağın arxa ,içəri,ayaq altı və ayağın orta əzələləri 4. Barmaq əzələləri.	2	2	
13	Mövzu: Başın skeleti. Plan: 1. Kəllə (cranium) 2. Kəllənin beyin hissəsinin sümükləri 3. Kəllənin üz sümükləri 4. Kəllə sümüklərinin birləşmələri	2	2	
14	Mövzu: Kəllənin topoqrafiyası Plan: 1. Tam kəllə 2. Üz bucağı 3. Kəllənin kraniometrik nöqtələri 4. Başın bədənə hündürlüyünə olan nisbəti	2	2	
15	Mövzu: Skelet əzələləri haqqında (Myologia) Plan: 1. Əzələlərin forması 2. Başın əzələləri 3. Mimiki əzələlər 4. Çeynəmə əzələləri	2	2	
	Cəmi:60 saat	30 saat	30 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbə insan fiqurunu naturadan, yaddaş üsulu ilə və ani mürəkkəb quruluşda düzgün işləməyi bacarmalı, bu səbəbdən insan skeletinin quruluşunu, sümük, əzələ sistemini bilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Anatomiyanın inkişaf tarixini bilir
- Anatomiya terminlərini bilir
- Sümüklər haqqında anlayışa sahibdir
- İnsan skeletinin ayrı-ayrı ibarət olduğu sümük və əzələ quruluşunu bilir
- Naturadan sərbəst işləməsi üçün insan skeletini beynində canlandırır

XIII. İmtahan sualları:

1. Anatomiyanın inkişafının tarixinə dair məlumat
2. Anatomiya elmində Yunan, Roma və Şərq mədəniyyəti
3. Sümüklərin quruluşu, forması, təsnifatı (osteologiya)
4. Fasiləsiz (sinartroz) birləşmələr
5. Fasiləli (sinovial) birləşmələr
6. Gövdə skeletinin quruluşu
7. Onurğa (fəqərə sütunu)
8. Döş qəfəsi (Qabırğalar)
9. Gövdə əzələlərinin inkişafı və topoqrafiyası
10. Boyun əzələləri və boynun səthi əzələləri
11. Boyun və gövdənin bədən hissələrinə olan nisbətləri
12. Döş qəfəsi əzələləri
13. Döşün yuxarı ətrafla bağlı əzələləri
14. Qarın əzələləri
15. Çiyin qurşağı sümükləri
16. Əl sümükləri (Ossa manus)
17. Çiyin əzələləri
18. Bazu əzələləri
19. Said əzələləri
20. Əl əzələləri
21. Çanaq sümüyü
22. Aşağı azad ətraf sümükləri
23. Ayaq sümükləri (Ossa pedis)
24. Bud əzələləri. Budun ön ,iç,dal əzələləri
25. Baldır əzələləri.Baldırın ön,bayır,dal əzələləri
26. Ayaq əzələləri.Ayağın arxa ,içəri,ayaq altı və ayağın orta əzələləri
27. Barmaq əzələləri.

28. Kəllənin beyin hissəsinin sümükləri
29. Kəllənin üz sümükləri
30. Kəllə sümüklərinin birləşmələri
31. Tam kəllə
32. Başın bədənə hündürlüyünə olan nisbəti
33. Başın əzələləri
34. Mimiki əzələlər
35. Çəynəmə əzələləri

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları

1. Anatomiya elmində Yunan mədəniyyəti
2. Anatomiya elmində Roma və Şərq mədəniyyəti
3. Anatomiyanın inkişafının tarixinə dair məlumat
4. Sümüklərin quruluşu, forması, təsnifatı (osteologiya)
5. Fasiləli (sinovial) birləşmələr
6. Fasiləsiz (sinartroz) birləşmələr
7. Onurğa (fəqərə sütunu)
8. Döş qəfəsi (Qabırğalar)
9. Gövdə əzələlərinin inkişafı və topoqrafiyası
10. Gövdə sümüklərinin birləşmələri
11. Boyun əzələləri və boyunun səthi əzələləri
12. Döş qəfəsi əzələləri
13. Qarın əzələləri
14. Boyun və gövdənin bədən hissələrinə olan nisbətləri
15. Döşün yuxarı ətrafla bağlı əzələləri

II Kollektiv sualları

1. Çiyin qurşağı sümükləri
2. Azad yuxarı ətraf sümükləri
3. Əl sümükləri (Ossa manus)
4. Yuxarı ətraf sümüklərinin birləşmələri
5. Yuxarı ətraf birləşmələrində baş verən hərəkətlər
6. Azad yuxarı ətraf sümüklərinin birləşməsi
7. Yuxarı ətrafın azad hissə birləşmələrində baş verən hərəkət
8. Çiyin əzələləri
9. Bazu əzələləri
10. Said əzələləri
11. Əl əzələləri
12. Çanaq sümüyü
13. Aşağı azad ətraf sümükləri
14. Azad aşağı ətraf birləşmələri
15. Ayaq sümükləri (Ossa pedis) və funksiyaları

“ S/f. Plastik anatomiya” fənninin sillabusu 050119-“ Təsviri incəsənət müəllimliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b/m.A.B.Əsədli

Kafedra müdiri:

dos.A.X.Əliyev